

استان مرکزی

موقعیت جغرافیایی و تقسیمات سیاسی استان مرکزی

استان مرکزی تقریباً در مرکز ایران قرار دارد. این استان از شمال به استان های تهران و قزوین، از غرب به استان همدان، از جنوب به استان های لرستان و اصفهان و از شرق به استان های تهران، قم و اصفهان محدود است. این استان با مساحتی معادل

۲۹۵۳۰ کیلومتر مربع حدود ۸۲ / ۱ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۳۷۵، استان مرکزی دارای ۸ شهرستان، ۱۵ بخش، ۱۹ شهر، ۶۰ دهستان و ۱۳۹۴ آبادی دارای سکنه و ۴۶ آبادی خالی از سکنه است.

صنایع دستی

در اکثر شهرستان های استان مرکزی صنایع مختلف دستی وجود دارند که عمدتاً خاص عشایر منطقه اند. عشایری که در محدوده استان زندگی می کنند بومی منطقه نیستند و اکثر آنها از نواحی دیگر به این منطقه مهاجرت کرده و سکنی گزیده اند. مهم ترین گروه های ایلی استان شامل شاهسون ها، ایل کله کویی، ایل میش مس (مست)، ایل خلج، ایل راه و ایل کرد (کلهر) هستند که به ویژه زنان و دختران انواع صنایع دستی را تولید می کنند. اهم صنایع دستی استان عبارتند از: فرش ساروق، اراک و محلات، قالیچه ساوه، گلیم و جاجیم تفرش، گیوه اراک و محصولات مسی که در شهرهای استان تولید می شود.

ساوه

ساوه از شهرهای استان مرکزی در کشور ایران است. ساوه شهری کهن است که نام آن در پارسی میانه ساوگ بوده است. زبان گفتاری مردم ساوه تا چندین دهه پیش فقط فارسی بوده است. در حال حاضر و بدلیل مهاجرت ساکنان اطراف ساوه به شهر که غالباً به زبان ترکی صحبت می نمایند، زبان ترکی هم در شهر بسیار معمول و رایج می باشد.

پیشینه تاریخی

ساوه یکی از شهرهای بسیار پیشینه دار و باستانی ایران به شمار می‌رود. این شهر در دوران گذشته در برخورد کلان‌ترین راههای کاروانی میان ری باستان همدان، اصفهان، قزوین، زنجان، قم و کاشان قرار داشته و در روزگار پارتیان یکی از خانمانهای مهم میان راهی بوده و در سده ۷ (پیش از میلاد) یکی از دهدژهاو خانمان‌های سرزمین ماد به شمار می‌رفته و زیست همگانی در این بخش از ایران از پیشینه و دیرینگی بسیار برخوردار است و از دید زمین‌شناسی از آن دوران سوم و چهارم زمین‌شناسی می‌باشد.

ساوه نخست از توابع میدان بوده و بعد بخشی از ری بزرگ شده و به سبب نزدیکی با میانه‌های نیرومند برخی دودمان و پادشاهان بر ایران گذشته از این که همواره از ارزش ویژه‌ای برخوردار بوده دارائی و چمنزارهای آن نیز از دیرباز جای توجه دودمان‌ها بوده و روی همین پایه فرمانروایان آن اغلب از میان دولتمردان بنام برگزیده شده‌اند بعد از ساسانیان حکومت سامانیان و آل بویه و سپس سلجوقی بر این سرزمین دست داشتند.

در سده ۹ (هجری قمری) ساوه مورد حمله مغولها واقع شد که شهر مذکور را بکلی منهدم و ویران کردند کتابخانه‌های بزرگ و موزه‌های ساوه طعمه حریق شد و کتابها و ابزار دانشی کتابخانه و دانشوران نابود شدند.

ساوه از دیر باز محل برخوردهای نظامی کشورمان بوده در دوره مغول نیز گذرگاه جهانگردان بیگانه شد مار کوپولوی و نیزی و بسیاری از پیامبران و مبلغان آئینی، بازرگانان، و ایلچیان در گزارشها و نوشته‌های خود از ساوه یاد کرده‌اند. پی آمد حمله مغول کاهش شدید مردم ساوه بوده که کاهش زیاد ماندگاران روستایی و ویران شدن دستگاه‌های آبیاری موجب افت شدید کشاورزی در سرزمین ساوه شد. در دوره صفویه که آئین شیعه آئین رسمی کشور شد منطقه ساوه در دوره یاد شده جزو زمینگاه علی شکر بود در سال ۹۰۸ با چیرگی صفویه بر پادشاه مراد عثمانی همدان که والی نشین زمینگاه یاد شده بود بدست قزلباشها افتاد. در زمان صفویه بود که اسکان بعضی ایلات و عشایر ترک زبان در ناحیه ساوه برای تقویت بنیه سرحدی غرب کشور و جلوگیری از نفوذ عثمانی‌ها انجام گرفت. در روزگار صفویه مردم ساوه از تیره‌های گوناگون بودند و زبان و آداب و رسوم آنان نیز طبعاً با هم فرق داشت. ولی از همین زمان بود که نفوذ فرهنگ و زبان ترکی در این منطقه شروع شد و تا به امروز هم ادامه دارد.

نام ساوه

برای ساوه معانی چندی آورده اند:

ساوه بر وزن، کاوه نام پهلوانی است ایرانی که در جنگ رستم کشته شده او را ساوه شاه هم می‌گفتند
نام شهری است نامدار در عراق عجم، گویند دریاچه‌ای در آن جا بود که هر سال یک کسی را در آن غرق می‌کردند تا از سیلاب
ایمن می‌بودند و در شب ولادت سرور کاینات آن دریاچه خشک شد.
در زمان ساسانیان زمین به هفت کشور تقسیم می‌شده از این قرار ارزه، ساوه، فردوفش، وروگرست و .. .